

प(पा)राशरिन् न०० पराशरस्यापत्यम् गणो० यत् पारा-
यर्थेण व्यासेन मोक्तं भिन्नसूत्रं शरीरकसूत्रमधीयते
“पाराशर्यशिलासिन्धो भिन्न नटसूत्रयोः” पा० बह्वत्वे
चिनेषां लोपः । भिन्नसूत्राभ्यां दृष्टं पृथो० हुजः इति
भरतः तन्मूलम् मृग्यम् । तथाऽभरे एकवचनत्वोक्ति-
निर्मुक्ता बह्वत्वे एव तद्विधानात् ।

पराशय लि० पर आनयो यत् । १० व्याप्तिते द्रव्योपरि-
जातायां सतायां शब्दायां स्त्री शब्दः । [अभरः ।

परासन लि० परा-अस-अमे भावे ल्युट् । मारणे वधे

परासु लि० परागता असवोऽस्य । ऋते गतप्राये अभरः ।

परास्कन्दिन् लि० परमास्कन्दति आ+स्कन्द-णिनि ।

चोरभेदे (डाकाहन) अभरः ।

पराह पु० परस्तरवसिं अहः टच्समा० । “कङ्कान्ताः
पुंश्चि” पा० पुंस्त्वम् । परस्मिन् दिने ।

पराह पु० परः परभागोऽहः एकदेशिषः टच् अङ्गादेशः
अत्यन्तः । दिनस्य परभागे अपराह्णे ।

परि अव्य० प-इन् । १० समन्ततोभावे ० व्याप्तौ श्लेषकचने
४० भूषणे ५० आच्छेदे ६० पूजने ७० वर्जने ८० व्योदायाम् ९० आ-
च्छादने नचरत्नटी० । तत्र च क्रमेणोदाहृतं यथा “१० परि-
भ्रमति २० परिभ्रतः ३० परिवादः ४० परिष्करोति । ५० परि-
मज्जते ६० परिचरति ७० परि लिगतात् ८० परिष्कृत्यते वाचः
९० परिदेवनम्” १० व्याधौ ११० शेषे च भेदि० । १२० परमे
१३० को हेमच० १४० सुन्तोषभाषणे शब्दरत्ना अव्य० उप-
सर्गत्वमर्थभेदे कर्मप्रवचनीयत्वञ्च पा० उक्तं यथा “ब्रह्मणे
त्यमुभूताख्यानभागवीप्सासु प्रतिपर्यन्तवः” पा० “एव-
यैषु विषयभूतेषु प्रत्यादयः कर्मप्रवचनीयवशाः स्युः ।
ब्रह्मणे ब्रह्मस्मिति पर्यन्तु वा विद्योतते विद्युत् । इत्य-
मुभूताख्याने भक्तो विष्णुस्मिति पर्यन्तु वा । भावे ब्रह्मो
हर्तिस्मिति पर्यन्तु वा चरेभौग इत्यर्थः । वीप्सायाम्
ब्रह्मं ब्रह्मं प्रति पर्यन्तु वा विद्युति । अतोपसर्गत्वा
भावाच्च पत्यम् । एषु किम् परिबिभृति” सि० को० “अधि-
परी अनर्थको” पा० “उक्तसंज्ञो अः । कुताऽध्याग-
ज्जति । कुतः पर्यागज्जति । यतिसंज्ञावाधाद् गतिगता-
विति निघातो न” सि० को० “अपरी वर्जने” पा० एतौ
वर्जने कर्मप्रवचनीयो अतः “पञ्चमपाठपरिभिः” पा०
एतैः कर्मप्रवचनीयैरेभि पञ्चमी स्यात् । अथ हरेः परि
हरेः संसारः । परिहृत वर्जने ब्रह्मणादौ तु द्वितीया
हरिप्राणिः । सपरमे परिहृतः कोके परिदेवमम् ।

“अक्षयलाकांशब्दाः परिष्ठा” पा० द्युते व्यवहारे
पराशये च अक्षादीनां परिष्ठा समासः । न पूर्वनिपातः
द्युते अक्षं विपरीतं दत्तम् अक्षपरि । एवं यक्षाणां परि
एकपरि इत्यादि । सन्तोषे परितोषः । “परेश चाहुयोः”
पा० रस्य वा अः । परिषः पक्षिणः पक्ष्यहः पर्यहः ।

परिंश पु० शेषे अहः १।१८७।८ भाष्यम् ।

परिकथा स्त्री परितः कथा । कथाभेदे “अथ वाङ्मन्त्रभेदाः
स्युः सम्पूः खण्डकथा कथा । आख्यायिका परिमथा
कथाप्रकाशनेष्वेको” लि० ।

परिकम्प पु० परिकम्पते अनेन परि+कम्प-करणे सञ् ।
१० भवे । भावे वञ् । २० परितः कम्पे च

परिकर पु० परि+क-अप् । १० पर्यङ्के २० परिवारे ३० मारणे
च अभरः ४० मृच्छे ५० प्रगाढगात्रवन्धे हेमच० ६० विवेके
भेदि० ७० अहकारिणि च विभुः ।

परिकर्तृ पु० अनूद्यते के कनिष्ठस्य विवाहसंस्कारकर्त्तारि
याज्ञके परितेन शब्दे दृश्यम् ।

परिकर्मन् न० परि+ज-मनिन् । १० कुङ्कुमादिनाऽङ्गादेः
२० संस्कारे अङ्गानां शुभाभावादौ च । योगवियोगमुपभोग
वर्गवर्गमूलवचनचक्रवाक्यकं परिकर्माटकं तत्वाविधं
भिन्नपरिकर्माटकं च लोकां उक्तं दृश्यम् । योगशास्त्रे
प्रसिद्धे चित्तस्य प्रसादनोपाये शैलत्रादौ उपेक्षाशब्दे
दृश्यम् परितः कर्माऽस्य । ४० परिचारके लि० रत्नमा-
परिकर्म कार्यतयाऽस्यस्य मीक्षा० इति । परिकर्मिन्
परिकर्माकारके आन्ध० श्रौ० २४

परिकर्ष पु० परि+कष-भावे सञ् । समाकर्षणे कर्षस्य वर्ज-
नम् अव्ययी० कर्षवर्जने अव्य० निरुदका० तस्यान्तोदात्तता
परिकलित न० परि+कल-भावे क्त । आकलने तत्कृतमनेन
इटादि० इति परिकलितिन् तस्य कर्त्तार । स्थियां
ङीप् ।

परिकाङ्क्षित पु० परित्यक्तं काङ्क्षितं ककुचन्दनाद्य-
भिजातो येन प्रा० य० । तपस्विनि शब्दच० । हेमच० ।

परिकूट न० परिभूषितं कूटम् शा० त० प्ररहारकूटके हस्तिनखे
परिकूल न० परितः कूलम् । अभयस्थितकूटे निरुद० पक्षा-
न्तोदात्तता । [तवाऽस्य । पारहन्तेऽपि तथास्तरः ।

परिकेश अव्य० केशलोपरि । केशोपरिभागे निरुद० अन्तोटा-

परिक्रम पु० परि+क्रम-भावे वञ् न इति । १० समन्तात्
अवसरे २० दक्षिणीकरणे ३० क्षीणार्थं पङ्क्तौ गमने च ।
तत्र पथिव्याः परिक्रमे भलादिकसत्त्वं बराहस्प० “पृथु